

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2023-07-27 Nr. NV-1912

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-872(2) TAIS-23-2895(3); TAP-23-873(2) TAIS-23-9095(2)		DĖL VYRIAUSYBĖS 2022 M. GRUODŽIO 29 D. NUTARIMO NR. 1317 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO IR VYRIAUSYBĖS 2001 M. GEGUŽĖS 14 D. NUTARIMO NR. 543 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ SUDARYMO IR VYKDYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne Priėmimo Terminas 2023-01-01	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2023-06-27	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įgyvendindamos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatos. Vyriausybė turi patvirtinti Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės sudėtį, patvirtinti ar pakeisti Įstatymo nuostatomis įgyvendinti skirtus tvarkų aprašus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siekiant konsoliduoti Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymą įgyvendinančius teisės aktus, **keičiamas Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“** (toliau – Nutarimas), kuriuo siūloma patvirtinti 15 tvarkų aprašų, patvirtinti Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės sudėtį, atlikti kitus pakeitimus ir papildymus, reikalingus Įstatymo nuostatomis tinkamai įgyvendinti.

- **dėl Nacionalinio saugumo komisijos sudėties.** Šios Ministro Pirmininko vadovaujamos komisijos pirmininko pavaduotoju siūloma skirti Vyriausybės kanclerį (šiuo metu krašto apsaugos ministras) ir numatyti galimybę ministerijoms į jos pakaitinius narius deleguoti ne tik viceministrus, bet ir kanclerius (personalinę sudėtį, narius ir pakaitinius narius, tvirtina Ministras Pirmininkas);

- **dėl Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės** (toliau – Grupė). Tvirtinama šios Vyriausybės kanclerio vadovaujamos grupės sudėtis (personalinę sudėtį, narius ir pakaitinius narius, tvirtina Vyriausybės kancleris). Numatoma, kad Grupėje ministerijas atstovauja ministerijų parengties pareigūnai kartu su ministerijos kancleriu arba viceministru, kitas institucijas ir įstaigas atstovauja jų paskirti atstovai arba parengties pareigūnai, jeigu tokie pareigūnai institucijose ar įstaigose būtų skiriami. Nutarimo projektu tvirtinamas Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės uždavinių, funkcijų ir darbo organizavimo tvarkos aprašas, o Vyriausybės 2019 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. 1310 „Dėl Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės sudėties ir šios grupės nuostatų patvirtinimo“ pripažįstamas netekusiu galios. Grupės uždavinys – sutelkti valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą ir analitines kompetencijas padedant Nacionaliniam krizių valdymo centrui (toliau – NKVC) atlikti Įstatyme nustatytas funkcijas;

- **dėl Ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo.** Šio aprašo nuostatos keičiamos, suderinant su Vietos savivaldos įstatymo ir Įstatymo (redakcija nuo 2023 m. balandžio 1 d.) nuostatomis, patikslinama valstybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimo tvarka (apie sprendimą teikti Vyriausybei pasiūlymą skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, NKVC nedelsiant informuoja ministrą pagal valdymo sritį, kuris Vyriausybei teikia Vyriausybės nutarimo projektą dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir operacijų vadovo skyrimo);

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- **dėl Pranešimo ir keitimosi informacija apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę tvarkos aprašo.** Šio aprašo nuostatos keičiamos, nustatant, kad pirminį vertinimą, ar susidariusi situacija pasiekė ekstremaliojo įvykio kriterijų, atlieka savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras, arba gelbėjimo darbų vadovas, arba institucijos, kompetingos įvertinti įvykio mastą ar padarinius, atsakingas darbuotojas; tikslinami ekstremaliųjų įvykių aprašymai, jų rodikliai, atsakingos už informacijos teikimą institucijos, pranešimų formos;

- **dėl Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašo.** Siūloma Nutarimo projektu tvirtinti nauja redakcija dėstomą Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2010 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 286, suderinant jo nuostatas su Įstatymo ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Įstatymą NKVC, gresiant krizei ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, vertina papildomų materialinių ir žmogiškųjų išteklių poreikį, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą, koordinuoja NVO, savanorių pajėgų pasitelkimą valstybės lygiu, nustatoma, kad pažyma, kuri parengta apie atliekant užduotis valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu patirtas išlaidas siunčiama ir NKVC, kuris informuoja Finansų ministeriją apie pažymoje nustatytus trūkumus arba apie tai, kad jų nenustatė;

- **dėl Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo, sušaukimo tvarkos, uždavinių ir funkcijų tvarkos aprašo.** Nauja redakcija dėstomas Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo ir darbo organizavimo tipinės tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 1213. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro funkcijos formuluojamos, atsižvelgiant į Įstatyme nustatytus ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veiklos tikslus; numatoma, kad į operacijų centro sudėtį gali būti įtraukti nevyriausybinės organizacijos deleguoti atstovai, reglamentuojamas ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbo organizavimas ir darbo vieta;

- **dėl Kriterijų, kuriuos atitinkančių kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai privalo organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą, aprašo ir Kriterijų, kuriuos atitinkančiuose ūkio subjektuose privaloma sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, aprašo.** Šiuo metu kriterijai yra patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus įsakymu. Įgyvendinant Įstatymą siūlomi patvirtinti kriterijai iš esmės patobulinti, įtraukiant ūkio subjektus veikiančius rizikinguose ūkio sektoriuose. Nustatoma, kad ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą privaloma sudaryti ūkio subjektuose, kuriuose kontrolės ar funkcionavimo sutrikimas arba sutrikdymas sutrikdytų nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus ūkio sektorių veikimą (funkcionavimą) ir keltų grėsmę nacionalinio saugumo interesams – nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiose įmonėse, taip pat ūkio subjektuose, kurie teikia centralizuoto šilumos tiekimo paslaugas daugiau kaip 3000 vartotojų arba 1/4 savivaldybės teritorijos vartotojų;

- **dėl Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašo.** Šis aprašas iš esmės keičia Ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1028. Įgyvendinant Įstatymo nuostatas, atsisakoma formalaus reikalavimo tvirtinti prevencijos planus. Prevencija turėtų būti vykdoma remiantis Nacionaliniu galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimu, rengiant krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemones visoms labai didelės ir didelės rizikos grėsmėms (pavojams). Numatoma prevencijos priemonių, kurioms reikalingas finansavimas, integracija į planavimo dokumentus; reglamentuota valstybinių prevencijos užduočių skyrimo procedūra (Vyriausybės nutarimo projekto rengimas), pareiga atlikti prevencijos priemonių veiksmingumo įvertinimą;

- **dėl Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašo.** Nauja redakcija dėstomas Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2010 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 286. Įtraukiamas NKVC, kuris peržiūrėtų institucijų ir savivaldybių prašymus (išvadas) valstybės paramai gauti, vertintų jas ir pateiktų atitinkamą informaciją Finansų ministerijai. Atsižvelgiant į Įstatymo nuostatas, nustatoma, kad už gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos metu kitų įstaigų ir ūkio subjektų teiktus turimus materialinius išteklius kompensuojama iš savivaldybės finansavimo išteklių; už gresiančios ar susidariusios valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu rašytiniu mero reikalavimu kitų įstaigų ir ūkio subjektų teiktus turimus materialinius išteklius pagal sudarytas materialinių išteklių teikimo sutartis, kompensuojama iš valstybės finansavimo išteklių ne mažiau kaip 70 procentų išlaidų, likusi dalis – iš savivaldybės finansavimo išteklių;

- **dėl Parengties pareigūnų funkcijoms ir valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) civilinės saugos funkcijai atlikti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikio nustatymo tvarkos aprašo.** Pagal Įstatymą parengties pareigūnų funkcijoms atlikti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikio nustatymo tvarka turi būti

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

tvirtinama Vyriausybės nutarimu, o lėšų poreikis valstybinei civilinės saugos funkcijai atlikti šiuo metu skaičiuojamas pagal vidaus reikalų ministro 2006 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1V-218 patvirtintą Valstybinės (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodiką. Todėl kartu su Nutarimo projektu teikiamas **Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektas**, kuriuo siūloma įtvirtinti, kad asignavimų poreikis valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) civilinės saugos funkcijai atlikti apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka;

- ***dėl Savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų pajėgų patirtų išlaidų kompensavimo sąlygų ir tvarkos aprašo***. Pagal nustatomą išlaidų kompensavimo modelį, savanoriams ir NVO patirtas išlaidas tiesiogiai kompensuos savanorius ir NVO pajėgas pasitelkę subjektai (valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai) iš jų turimų lėšų; šie subjektai dėl išmokėtų sumų kompensavimo galėtų su prašymu kreiptis į atitinkamą savivaldybės merą ar ministeriją, kurie juos vertins ir dėl išlaidų kompensavimo kreipsis į Finansų ministeriją; Finansų ministerija, gavusi išlaidas pagrindžiančius dokumentus, vertins patirtų išlaidų atitiktį valstybės rezervo panaudojimo tikslams, ir esant pagrįstiems prašymams, parengs ir Vyriausybei teiks atitinkamą Vyriausybės nutarimo projektą; numatoma, kad NKVC peržiūrėtų institucijų ir savivaldybių prašymus, vertintų ir pateiktų atitinkamą informaciją Finansų ministerijai;

- ***dėl Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašo***. Siūlomos tokios kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo nuostatos, pagal kurias kiekvienoje savivaldybėje savivaldybės mero nustatomas kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikis siektų apie 40-60 proc. nuo bendro nuolatinių savivaldybės gyventojų skaičiaus (šiuo metu savivaldybėse yra 1853 priedangos, kuriose tilptų apie 22 proc. gyventojų, ir apie 1800 kolektyvinės apsaugos statinių, kuriuose tilptų apie 34 proc. gyventojų). Siūloma, kad kolektyvinės apsaugos statinyje vienam gyventojui tektų 3,5 kv. m ploto, o priedangoje 1,5 kv. m ploto. Numatoma, kad objektai, kuriuose įrengtos slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos, gali būti naudojami kitiems tikslams, tačiau prireikus jie turi būti paruošti naudoti kaip slėptuvė ne vėliau kaip per 3 val., o kaip kolektyvinės apsaugos statinys ar priedanga ne vėliau kaip per 12 val. Numatoma, kad į kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų parinkimo ir parengties organizavimo procesus turėtų būti įtraukiamos asmenys su negalia atstovaujančios organizacijos;

- ***dėl Valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, sąrašo***. Esamas sąrašas papildomas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Vadovybės apsaugos tarnyba, Muitinės departamentu;

- ***dėl Valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašo***. Esamą sąrašą siūloma papildyti Vyriausybės kanceliarija ir Muitinės departamentu;

- ***dėl Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų, kurie privalo kaupti jų nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinas priemones ir asmenines apsaugos priemones, sąrašo***. Tvirtinamas sąrašas subjektų, privalančių kaupti nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinas priemones ir asmenines apsaugos priemones (Nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme nurodytos nacionalinį saugumą užtikrinančios institucijos, pagal valdymo sritį į ministro tvirtinamą sąrašą įtrauktos kitos valstybės įstaigos, ūkio subjektai, savivaldybės administracijos, nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, įstaigos, kurios užtikrina gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą ir kt.);

- ***dėl Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų kaupiamų jų nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinų priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių sąrašo, kiekio ir laikotarpio nustatymo tvarkos aprašo***. Iš esmės peržiūrėtas galiojantis Vyriausybės 2010 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 286 pavirtintas aprašas. Siūloma nustatyti, kad nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinų priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių sąrašas formuojamas iš apraše nurodytų būtinų priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių, atsižvelgiant į subjektų veiklos pobūdį ir pagal NKVC atliktą nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą, nustatyto galimo pavojaus keliamus padarinius subjektų veiklai (privaloma kaupti tiems nustatytiems galimiems pavojams, kurių rizika pagal nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą yra labai didelė arba didelė);

- ***dėl Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo***. Šis aprašas keičia Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašą,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

patvirtintą Vyriausybės 2010 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 286. Nagrinėjant prašymus be kita ko turėtų būti nustatoma, ar neprašoma suteikti valstybės paramą už turtą, kuris žalos atsiradimo metu buvo apdraustas, ir už kurį gauta draudimo išmoka. Kai valstybės parama teikiama ūkio subjektui (taip pat ir fiziniam asmeniui, vykdančiam ūkinę veiklą), ji laikoma *de minimis* reglamentuose nurodyta *de minimis* pagalba.

Numatoma, kad išvada apie patirtą žalą dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ar krizės ir patirtą žalą patvirtinantys dokumentai pateikiami ne tik Finansų ministerijai, bet ir NKVC, kuris nagrinėtų pateiktą informaciją apie patirtą žalą ir apie nustatytus trūkumus turėtų informuoti Finansų ministeriją.

Nustatoma, kad iš valstybės rezervo lėšų gyventojui, kitai įstaigai, ūkio subjektui, veiklos vykdytojui, kurie patyrė žalą dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos, finansuojama iki 70 proc. valstybės paramos, likusi paramos dalis finansuojama iš savivaldybės finansavimo išteklių. Patyrus žalą dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės parama finansuojama iš valstybės rezervo lėšų. Siūloma nustatyti, kad gyventojams, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams, kurie patyrė žalą dėl iki nutarimo įsigaliojimo dienos susidariusio ekstremaliojo įvykio paskelbtos savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos, valstybės parama teikiama iki nutarimo įsigaliojimo galiojusia tvarka.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai derinti su visomis ministerijomis, Vyriausybės kanceliarija, Respublikos Prezidento kanceliarija, Seimo kanceliarija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Valstybės saugumo departamentu, Generaline prokuratūra, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Migracijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Muitinės departamentu prie Finansų ministerijos, Vadovybės apsaugos tarnyba, Radiacinės saugos centru, Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Viešojo valdymo agentūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Ryšių reguliavimo tarnyba, Nacionaline teismų administracija, Lietuvos banku, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Tautinių mažumų departamentu, Nacionaline nevyriausybinių organizacijų koalicija, Lietuvos negalios organizacijų forumu, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, Lietuvos šaulių sąjunga, Lietuvos Caritu, Maltos Ordino pagalbos tarnyba, tikslinti, atsižvelgiant į darbo tvarka pateiktas Konkurencijos tarybos pastabas.

Nutarimo projektas tikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. birželio 30 d. išvadoje Nr. NV-1627 pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2023 m. birželio 26 d. pažymoje Nr. 1564 pateiktas pastabas ir pasiūlymus (teiktus kartu su NKVC).

Po svarstymo tarpinstituciniame pasitarime 2023 m. liepos 27 d., nutarimo projektas darbo tvarka derintas su Žemės ūkio ministerija ir Finansų ministerija (dėl Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo projekto) ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Nacionaline nevyriausybinių organizacijų koalicija ir Finansų ministerija (dėl Savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų pajėgų patirtų išlaidų kompensavimo sąlygų ir tvarkos aprašo projekto).

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

Pasirenkama

☐ Esminės

☒ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio

☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos

☐ Pastabų nėra

PAŽYMA PARENGĖ

Asta Klapatauskienė, Viešojo valdymo grupės vyresnioji patarėja